

Проектот е финансиран од Европската Унија – ИПА Програмата за граѓанско општество и медиуми 2016-2017 дел од оваа публикација е поддржана и од ДУПОП “ПАКОМАК” Скопје

Projekti është financuar nga Bashkimi Evropian – Programi IPA për Shoqëri Qytetare dhe Medie 2016-2017

This project is funded by the European Union - IPA Civil Society Facility and Media Programme 2016-2017, a part of this publication is supported by the DUPOP “PAKOMAK” Skopje

В-С-С го имплементираат: „Храна за сите – Банка за храна МК од Скопје, Организација на Жени од Струмица, СИБАХЕ Словенска Банка за храна и Европската федерација на Банки за храна (ФЕБА).“

Projektin V-S-S e zbatojnë: "Ushqim për të Gjithë – Banka për Ushqim MK" nga Shkupi, Organizata e Grave nga Strumica, SIBAHE Banka për Ushqim e Slovenisë dhe Federata Evropiane e Bankave për Ushqim (FEBA).

W-S-S is implemented by the Food for All – Food Bank MK from Skopje, SIBAHE Slovenian Food Bank, Organisation of Women from Strumica, and the European Food Banks Federation (FEBA).

Тука сме да Ви кажеме дека луѓето заслужуваат да јадат (да се хранат).
Придружете ни се!

Ne jemi këtu për të treguar që njerëzit meritojnë të ushqehen.
Bashkohuni me ne!

We are here to tell you that people deserve to eat.
Join us!

Содржината на публикацијата е единствена одговорност на "Храна за сите - БХМ" Скопје и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.
Përmbytja e publikimit është përgjegjësi e vjetme e "Ushqim për të Gjithë - BUM" Shkup dhe në asnjë mënyrë nuk mund të konsiderohet që i pasqyroq qëndrimet e Bashkimit Evropian.
The contents of the publication is the sole responsibility of "Food for All - FBM" Skopje and in any way shall not be considered to be reflecting the views of the European Union.

Контакт - Contact:
В-С-С Ефект тим / V-S-S Efekt Ekipi / W-S-S Effect Team
str. 3-ta Makedonska brigada 48A / P.BOX 219 – 1000 Skopje
contact@wsseffectmk.org
<https://www.facebook.com/wsseffectmk/>
Website:www.wsseffectmk.org
www.bankazahranamk.org

Храна за сите – Банка за храна МК
Ushqim për të gjithë – Banka për Ushqim MK
Food for All - Food Bank MK

ПАРТНЕРИ - PARTNERS:

Истражување, анализа, регулирање и политики со последици од фрлањето храна

Regullore dhe politika të kërkimit dhe analizës me implikime mbi hedhet/mbeturinat e ushqimit

Research, Analysis, Regulations and Policies with implication on food waste

www.wsseffectmk.org

Во рамки на Законот за безбедност на храна (ЗБХ), да дефинираме што е вишок храна, кои се непрофитни оператори со храна кои редистрибуираат донирани вишоци храна, кои се крајни корисници и сл.

Në kuadër të Ligjit për Siguri të Ushqimit (LSU), të përcaktojmë se çfarë është tepricë e ushqimit, cilat janë operatorët joprofitabil me ushqim që bëjnë ri-shpërndarjen e ushqimit të tepërt të dhënë donacion, cilët janë përfituesit përfundimtar, etj.

Within the Law on Food Safety (LFS), we can define what 'surplus food' is, what 'non-profit food operators which re-distribute donated surplus food' are, who are 'final beneficiaries' &c.

Да го дефинираме и регулираме системот на донирање вишок храна кој ќе гарантира следливост на храната, безбедност, права и обврски на сите инволвираны страни.

Të përcaktojmë dhe rregullojmë sistemin e donacionit të ushqimit tepricë që do të garantojë ndjekje të ushqimit, siguri, të drejta dhe obligime të gjitha palëve të përfshira.

We can define and regulate the entire surplus food donation system so that food traceability and safety are in order, as well as rights and obligations of all involved parties are clear and respected.

Агенција за храна е ветерина (AXB) да ја именуваме за орган надлежен за сите прашања поврзани со ракување со вишокот храна, донирање, регистрација и работа на непрофитните оператори со донирани вишоци храна.

Ajencia e Ushqimit dhe Veterinës (AUV) të emërohet si organ kompetent për gjitha çështjet lidhur me përdorimin dhe trajtimin e ushqimit tepricë, regjistrim dhe punë me operatorët joprofitabil për ushqime tepricë të dhëna për donacion.

We can appoint the Food and Veterinary Agency (FVA) as competent authority responsible for all questions related to safe surplus food handling, surplus food management, donation, registration and operation of non-profit food operators which re-distribute donated surplus food.

Да донесеме Правилник за процедурата за издавање на дозволи за непрофитни оператори со донирани вишоци храна од страна на AXB и Правилник за означување и етикетирањето на вишокот храна која се донира, следење на донираната храна, транспорт, складирање и листа на храна која смее да се донира.

Të miratojmë Rregullore për procedurën e lëshimit të lejeve për operatorë joprofitabil për dhënie donacion të ushqimit tepricë nga ana e AUV dhe Rregullore për shënimin dhe etiketimin e ushqimit tepricë që jepet si donacion, ndjekje të ushqimit të dhënë, transport, magazinim dhe listë të ushqimeve që mund të jepen si donacion.

We can adopt a Rulebook on Licenses for non-profit food operators which re-distribute donated surplus food issued by FVA and Rulebook on the Marking and Labeling of donated surplus food, traceability, transportation, storing including types of (surplus) food donations which are allowed under LFS.

ШТО МОЖЕМЕ ДА НАПРАВИМЕ? ЗА ДА ПОТТИКНЕМЕ НЕ-ФРЛАЊЕ, Т.Е. ДОНИРАЊЕ ВИШОК ХРАНА

ÇFARË MUND ТË ВЁJMË? QË ТË NXISIM MOS-HEDHJEN, GJEGJËSISHT DHËNIEN DONACION ТË USHQIMIT ТË TEPËRT

WHAT CAN WE DO? TO ENCOURAGE LESS FOOD WASTE AND MORE SURPLUS FOOD DONATIONS

Да донесеме Стратегија за управување со вишокот на храна, која ќе ја уреди хиерархијата за управување со вишокот храна по примерот на Франција, Велика Британија, Италија, итн.

Të miratojmë Strategji për menaxhimin me ushqimin tepricë, që do të rregullojë hierarkinë për menaxhim me ushqimin tepricë sipas shembujve të Francës dhe Britanisë së Madhe, Itali, etj.

Following the example of France, UK, Italy, etc. we can adopt a Strategy for management of surplus food, as a framework for food surpluses and food waste hierarchy.

Да спроведеме анализа за колку средства годишно се потребни за безбедно да се донираат, складираат и редистрибуираат донираните вишоци храна.

Të zbatojmë analizë për nivelin e mjeteve të nevojshme në përmasa vjetore për dhënie donacion, magazinim dhe ri-shpëndarje të ushqimeve tepricë.

We can conduct an analysis concerning money needed, annually, for safe collection, storing and re-distribution of donated surplus food.

Да почнеме сериозни едукативни обуки, акции и кампањи.

Të fillojmë trajnime, aksione dhe fushata serioze edukative.

We can start serious educational training's, actions and campaigns.

